

בתולה, שהרי יכולה להערים עליו בדם ציפור וכדו'. ואף אם לא תערים עליו, סתם בחור כשר אינו בקי בפתח פתוח. (ועיין שושנת העמקים להפמ"ג, כלל ד' ד"ה שאלה פנויה).

תשובה

אם אותו כהן היה בא לכתחילה להתייעץ עמנו אם להכיר בחורה כזאת, אולי היינו ממליצים לו שלא יכירנה. אך לאתר שהכיר אותה ומצאה כשרה וצנועה וראויה לבנות עמה בית של תורה, מה' יצא הדבר, ומן הסתם הזיווג יעלה יפה.

מסקנות

- א. "זונה" היא מי שנבעלה בעילת איסור. ויש חוששים לדעת ר' עקיבא, הסובר ש"זונה" היא מופקרת.
- ב. לדעת ר' עקיבא "זונה" היא דווקא אשה המופקרת לכל.
- ג. אשה המודה שנבעלה לאדם כשר, נאמנת, ואין חוששים שנבעלה לפסולים.

לדעת ר' עקיבא, אין הדברים אמורים אלא במופקרת, אבל במיוחדת לא פסל ר' עקיבא. ולפיכך היא מותרת לכהן אפילו לדעת הרמב"ם הסובר שיש איסור לאו בפנוי הבא על הפנויה. וק"ו שהיא מותרת לדעת הראב"ד, שלדעתו אין זונה אלא מופקרת, ואין אשה נעשית זונה אלא כשעברה על לאו (עיין השגות הראב"ד: הל' איסורי ביאה פ"ח ה"א, הל' אישות פ"א ה"ד).

ה. החשש שמה נבעלה לפסול

מיהו יש לחוש שמה נבעלה גם לאנשים אחרים כשם שנבעלה לאותו בחור שסיפרה עליו. אך נראה שהיא נאמנת לומר שלא נבעלה לפסולים. ואפילו אם נאמר שאין אשה נאמנת אלא בתרי רובי (עי' כתובות ט"ז ע"א), גם כאן יש לה תרי רובי: רוב הנמצאים באותו מקום שגרה בו, ורוב המדינה, שסוף־סוף רובם יהודים כשרים. ועוד, הרי יש לה מיגו של "הפה שאסר הוא הפה שהתיר". שהרי היא שגילתה לו שאינה בתולה, והיא שאמרה שנבעלה ע"י יהודי כשר. ואין לומר שכאן אין "הפה שאסר" בגלל שסופה להיבעל לאותו כהן והוא היה מגלה שאינה

סימן עד

גיורת שנישאה לכהן

בדבר, ועתה נודע לו שהדבר אסור. לאותו כהן יש בנים ממנה הלומדים בתלמוד־תורה חרדי. הוא לא נקרא בשם כהן ולא עלה לדוכן ואף לא לתורה ככהן. איש אינו יודע שהוא כהן, ורק אביו מסר לו בערוב ימיו שהוא כהן. יש גם ספק על התוקף של נישואיו. הוא נשא את אשתו בנישואין אזרחיים כשהיתה גויה, ואח"כ התגיירה ולא נישאה לו כהלכה כדת משה וישראל. קשה עליו פרידתו מאשתו. הדבר עלול גם לפגוע בילדיו שכרגע מתחנכים לתורה

ראשי פרקים

- שאלה
  - א. טעם איסור גיורת לכהן
  - ב. הדין ללא קידושין
  - ג. גיור לשם נישואין לכהן
- תשובה

שאלה *

כהן, שהיה חילוני ונעשה בעל תשובה, נשא גיורת בעודו חילוני, ולא ידע כלל שיש איסור

* מרחשוון תשנ"ג.

וייתכן לומר, שמכיון שהוא נשוי לה בנישואין אזרחיים, אע"פ שאין אלו נישואין כדת משה וישראל, מיהו "קדשה" לא הוא, שהרי אינה מופקרת (והדבר דומה למה שכתב הרמב"ם בהיתר פילגש למלך ולאמה העבריה לאחר ייעוד, ועי' לקמן סי' ע"ה אות ב', ד', וצ"ע).

עוד יש לומר, שכיון שעתה הוא שומר מצוות, יש לו חזקה שאינו עושה בעילתו בעילת זנות, וא"כ הרי היא כמקודשת לו (עי' שו"ע אה"ע סי' קמ"ט סעי' ב'). אך מאידך יש לומר שאילו היה יודע שהיא אסורה לו, לא היה מוכן לגרום לכך שהיא תהיה נשואה לו, וא"כ יש להסתפק אם היא מקודשת לו מצד חזקה זו.

וא"כ אדם זה נמצא באיסור ממה נפשך: אם היא לא נחשבת נשואה לו כדת משה וישראל, יש כאן חשש "קדשה" לדעת הרמב"ם. ואם היא נחשבת נשואה לו כדת משה וישראל, יש כאן איסור "זונה" לכהן, לדעתנו. ולדעת פוסקים אחרים המצב הפוך. ואף אם נמצא פוסק האומר שאין כאן לא איסור קדשה ולא איסור זונה, בוודאי יש כאן איסור דרבנן לכל הפחות (עי' לקמן סי' ע"ה אות ו'). ואיך נתיר לו להישאר עם אשה זו?

ג. גיור לשם נישואין לכהן

והנה השאלה נשאלה רק באשר להיתר גיורת לכהן. אך יש לעורר שאלה חמורה יותר; שהרי יש כאן ספק על עצם הגיור. היא התגיירה על-מנת להינשא לבעלה הכהן. כלומר, שהיא התגיירה על-מנת שלא לקיים הלכה זו. וגר שבא לקבל עליו דברי תורה חוץ מדבר אחד – אין מקבלין אותו (בכורות ל' ע"ב)! ומלבד זה – היא התגיירה על-מנת להינשא ליהודי; ואשה שהתגיירה לשום אישות, אינה גיורת (יבמות כ"ד ע"ב)!

והנה זה שאין מגיירים לשום אישות, זהו לכתחילה. אך בדיעבד הגיור חל, כמבואר במסכת יבמות (שם) שהלכה כדברי האומר כולם גרים. ועוד, גם לכתחילה יש לומר שבימינו אין

ומצוות, והריסת הבית עלולה לפגוע בחינוכם. מה עליו לעשות?

א. טעם איסור גיורת לכהן

גיורת אסורה לכהן מכמה סיבות (עי' בית-שמואל אה"ע סי' ו' ס"ק כ'):

א. לדעת רש"י (יבמות ע"ו ע"א ד"ה כהן, ס"א ע"א ד"ה אלא הגיורת) היא אסורה רק כאשר נבעלה לגוי. ומכיון שגיורת היתה גויה לפני כן, והיא בחזקת שנבעלה – יש לה דין "זונה".

ב. לדעת הרמב"ם (הל' איסורי ביאה פ"ח ה"א"ה"ג, עפ"י הבנת המג"מ שם והב"ש אה"ע סי' ו' ס"ק כ'), התוס' (יבמות ס"א ע"א ד"ה אין) והרא"ש (יבמות פ"ו סי' ו') – גיורת אסורה משום שבאה מעכו"ם השטופים בזימה, ולכן היא נחשבת ל"זונה".

ג. לדעת הראב"ד (השגה לרמב"ם שם ה"ג) היא אסורה מכוח הפסוק ביחזקאל (מ"ד כ"ב): "...כי אם בתולות מזרע בית ישראל".

עכ"פ לכו"ע לא מפורש בתורה שגיורת היא "זונה" (עי' בית-שמואל אה"ע סי' ו' ס"ק כ') ולכן הקלו בפצוע דכא כהן, והתירו לו לישא גיורת (שו"ע אה"ע סי' ה' סעי' א'). אך איסור יש, ויתכן שהוא מהתורה, אלא שאינו מפורש בתורה.

ב. הדין ללא קידושין

והנה בנד"ד, שהיא לא נשואה לו כדת משה וישראל, לדעת הרמב"ם יש בזה צד קולא, משום שלדעתו כהן אינו עובר על איסור "זונה" אלא כשהיא מקודשת לו (הל' איסורי ביאה פ"ז ה"ב). מאידך גיסא, לדעת הרמב"ם (הל' אישות פ"א ה"ד) עובר אז באיסור "קדשה". (ועי' בהרחבה לקמן סי' ע"ה אות ב"ג). ואילו לדעת הראב"ד (בהשגה הל' אישות שם) אינו עובר אז על איסור "קדשה", אך עובר באיסור "זונה". ודעת רוב הפוסקים היא כדעת הראב"ד, שאינו עובר באיסור "קדשה" (עי' בית-שמואל אה"ע סי' כ"ו ס"ק ב'). וכ"כ הרמב"ן (בתשובה, הובאה בכס"מ הל' אישות פ"א ה"ד, וצויינה בס' רפ"ד), הרא"ש (כתובות פ"א סי' י"ב) ועוד.

השפחה ונשתחררה – לשאתה, מפני תקנת השבים, ומשום "עת לעשות לה' הפרו תורתך". והאחייעזר התיר עפ"י זה גם את הגיור, משום תקנת השבים; וא"כ הוא הדין בנד"ד.

תשובה

למעשה נראה שאם השאלה מתייחסת רק אליו, אין עצה ואין תבונה נגד ה', ועליו לגרשה. אך אם השאלה מתייחסת לילדים, שאם נחריב עליהם את בית הוריהם הם עלולים לצאת לתרבות רעה, יש מקום לשקול את הדבר עפי תשובת הרמב"ם (סי' ר"א) שהתיר למי שנטען על השפחה ונשתחררה, לשאתה מפני תקנת השבים ומשום "עת לעשות לה' הפרו תורתך". אמנם שם המדובר הוא במי שנטען על השפחה, שהוא אסור רק מדרבנן (רמב"ם הל' גירושין פ"י ה"ד), ואילו כאן יש איסור תורה לדעת חלק מהפוסקים. מאידך, איסור גיורת לכהן אינו מפורש בתורה, וכאן יש חשש שמא הבנים יצאו לתרבות רעה, לכן נראה שיש מקום להימנע מלגרשה. ועדיין צ"ע למעשה.

אשה צריכה להתגייר כדי שיתירו לה להינשא לישראל. שהרי הם חיים ביחד חיים משותפים בנישואין אזרחיים. וא"כ גיורה לא נעשה לשם אישות, שהרי יש לה את אותו איש גם ללא הגיור. ומכאן מוכח שכוונתה היתה באמת להתגייר. וכבר עמד על כך בשו"ת אחיעזר (ח"ג סי' כ"ו בסופו).

ובאשר לכך שהתגיירה על-מנת שלא לקיים את האיסור להינשא לכהן, כתב בשו"ת אחיעזר (שם) שזהו רק כאשר הגר מתגייר על-מנת שלא יחול עליו איסור כלשהו – אז אין גיורו גיור. אך כאשר כוונתו היא לעבור לתיאבון על איסור אחד – גיורו גיור. אף כאן יש לומר שכוונתה היתה לעבור לתיאבון על איסור נישואי גיורת, ולכן מותר היה לגייר אותה.

ויותר נראה שהם בכלל לא ידעו על האיסור. ומי שלימד אותה לא העמיד אותה על כך. וייתכן שאם היה מעמידה על כך לא היתה מתגיירת. ואעפ"כ גיורה גיור, וכנ"ל.

ועי' בשו"ת אחיעזר (שם) שהביא את תשובת הרמב"ם (סי' ר"א) שהתיר למי שנטען על

סימן עה

חיי אישות ללא קידושין במהלך חזרה בתשובה

ראשי פרקים

שאלה

- א. בעיית איסורי נידה
- ב. מחלוקת הרמב"ם והראב"ד בדין פילגש
- ג. מקור דין פילגש
- ד. קידושין, איסור או קניין?
- ה. הגדרת איסור "קדשה"
- ו. משמעותם של נישואין אזרחיים לענין זה

תשובה

מסקנות

שאלה

אשה יהודיה נישאה לבעל יהודי בנישואין אזרחיים בחו"ל. לאחרונה החליטה לחזור בתשובה, עלתה ארצה בגפה ורוצה להשפיע על בעלה לחזור בתשובה כמותה. האם מותר להם לדור ביחד כזוג נשוי עד שיעלה בידה לשכנעו לקדשה בקידושי תורה כדת משה וישראל?

א. בעיית איסורי נידה

ראשית, צריך להיות ברור שאין מדובר כאן על